

Κεκραγάρια σύντομα καθημερινά, Αντωνίου ιερέως, Οικονόμου, ήχος α΄, εξήγηση Φωτόπουλου Κων/νου.

Στη συγκεκριμένη σύνθεση συναντάμε για άλλη μια φορά την προσφιλή στον Αντώνιο τακτική της σύντμησης παλαιότερων και μάλιστα ιδιαίτερος διαδεδομένων μελών (σαν παράδειγμα βλέπε τα χερουβικά του). Εδώ ως βάση χρησιμοποιούνται τα «αγιορείτικα» κεκραγάρια τα οποία έχουν εξηγηθεί στη νέα μέθοδο από το Χουρμούζιο Χαρτοφύλακα και έχουν εκδοθεί από τον ιερομόναχο Ιερόθεο στη σειρά «Αθωνική Μουσική Ανθοδέσμη». Σε αυτό το σημείο πρέπει να διευκρινίσουμε ότι με τον όρο «σύντμηση» δε νοείται η συντόμευση μίας ήδη υπάρχουσας θέσης - κάτι τέτοιο, άλλωστε, ήταν σχεδόν ανέφικτο με το παλαιό σύστημα γραφής- αλλά η αντικατάσταση μίας μεγάλης θέσης με άλλη μικρότερη. Αυτό, όμως, που κάνει ιδιαίτερο το μέλος αυτό του Αντωνίου είναι το γεγονός ότι ο δημιουργός επεμβαίνει δραστικά στο παλαιό μέλος, με τρόπο σχεδόν άγνωστο στους προ αυτού δασκάλους. Συγκεκριμένα, αν και το μέλος συντίθεται κατά βάση σε δρόμο αργό, ο Αντώνιος επιλέγει να χρησιμοποιήσει και σύντομες στιχηραρικές θέσεις ή αλλιώς ειρμολογικές, σύμφωνα με την ορολογία της εποχής, (είναι χαρακτηριστικό ότι πολλές θέσεις του σύντομου στιχηραρικού γένους συμπίπτουν με αργές ειρμολογικές) δημιουργώντας έτσι ένα είδος μεικτό. Στα κεκραγάρια του πρώτου ήχου χαρακτηριστικότατο παράδειγμα είναι οι θέσεις στα σημεία «πρόσχες τη φωνή της δεήσεώς μου» και «έπαρσις των χειρών μου». Αυτή η τεχνική της ανάμιξης θέσεων αργών και ειρμολογικών αποτέλεσε κάποια χρόνια αργότερα και το βασικότερο ίσως γνώρισμα του δοξασταρίου του Ιακώβου Πρωτοψάλτου με το οποίο καθιερώθηκε ο σπουδαίος αυτός μελοποιός. Σημαντικότερα όμως στοιχεία για την πρακτική και το μήκος των ακολουθιών κατά το πρώτο μισό του 18ου αιώνα αντλούμε από τον προσδιορισμό «σύντομα καθημερινά» με τον οποίο μας παραδίδονται τα κεκραγάρια του Αντωνίου. Αν και τα συγκεκριμένα κεκραγάρια είναι τα πιο σύντομα από αυτά που εντοπίζουμε στη χειρόγραφη παράδοση (Χρυσάφου, Μπαλασίου, «αγιορείτικα», «ναυπλιώτικα»(*), Ιακώβου κ.ά.) δεν έχουν καμία σχέση με το μέγεθος των κεκραγαρίων που ψάλλονται στις καθημερινές ακολουθίες στις μέρες μας εφόσον, πλέον, τα ψάλλουμε σε σύντομο στιχηραρικό ή σε σύντομο ειρμολογικό μέλος. Έτσι, λοιπόν, η ύπαρξη του χαρακτηρισμού «σύντομα καθημερινά» για μέλη συντεθειμένα σαφέστατα σε αργό δρόμο, είναι ένα ακόμα επιχείρημα που συντείνει ότι οι ακολουθίες στο παρελθόν ήταν αρκετά μεγαλύτερες σε σύγκριση με τον τελευταίο αιώνα και μας δίνει απάντηση σε απορίες όπως, για παράδειγμα, αν ψάλλονταν ποτέ τα μέγιστα ανοιξαντάρια ή τα κεκραγάρια του Δαμασκηνού κατά τη διάρκεια των ακολουθιών. Πάντως, τα κεκραγάρια του Αντωνίου ακόμα και αν δεν χρησιμοποιηθούν στις καθημερινές ακολουθίες, για τις οποίες άλλωστε και γράφτηκαν, μπορούν να ψαλούν είτε σε πανηγυρικούς εσπερινούς είτε σε αγρυπνίες.

(*) Για περισσότερες πληροφορίες για τα "ναυπλιώτικα" κεκραγάρια του α' ήχου πατήστε [εδώ](#).

κεκρατάρια σύντομα καθήμενά· ποιῦμα χύρ ἀνώνιος· ἐξήτησις κωνοτα-

ντινος φωτοπύχε· ἡχ. 4. πα

υ υ υ ρ ι ε ε ε ε κεεε ε ε ε κρα
α α λα α α α ξα προσσε ει σα α α α α ακα
σο ο ο ο ο ο ον μω δ δ δ ει ει ει σα α α
α α α α λα α α α α α ακα σον μω κυ υ
υ υ υ ρ ι ι ι ι ι ι ε ε ε ε ε ε ε
ε ε ε ε κυ υ υ υ υ ρ ι ι ι ι ι ι
ε ε ε ε ε ε ε ε ε ε ε κεεε ε
ε κρα α α λα α α α ξα προσσε ει σα α α α
α ακα σο ο ο ο ο ο ον μω δ δ δ προ ο ο ο ο
ο ο ο ος τη φω νη η η τη ης δε η η σε ω ω ω
ως μω εν ω κε κραα Γε ε ε ε ε ε ε ναι αι
αι αι αι αι αι με ε ε ε ε ε ε προ ο ο
ο ο ο ος σε ε ε ε ει ει σα α α α α λα
α α αι σα ακα σο ον μω κυ υ υ υ υ υ υ

$\frac{9}{9} \pi \alpha$

α Τω θω θυ η η η η η η Tw ω ω λω ω
ω η η η η η η προ ο ο ο σε ε ε ε
ευ χη η η η η η η μ ς ς ς ς ς ς ς
ς ως θυυ μι ι ι ι ι α α α α α α
α μα ε νω ω ω ω ω ω πι ο ο ο ο ο ο ον σς
ς ς ς ε ε πα αρ σις τωων χει ρω ω ω ω ω μς
θυ υ υ σι ι ι ι ι ι ι α εσπεεεε
ε ε ει ι ι ι ι ι ν η η η η η η η η η η
η η η η ει ει σα α α α α α λα α ακιδα
α κς ς σο ον μς κυ υ υ υ υ υ υ υ υ υ υ
υ ει ι ι ι ι ι ι ι ι ι ι ι ε κυ υ
ρι ι ε ε ε ε ε ε ε ε ε ε ε ε ε ε

Το αντίστοιχο κείμενο σε παλαιά σημειογραφία:

(Handwritten musical notation and Greek text from a manuscript page)